

Vai / Vai

latinisatsioon: KNAB 2012

Peamiselt Libeerias ja Sierra Leones kõneldavat vai keelt pannakse kirja vai silpkirjas, mida kirjutatakse vasakult paremale. Kirja on korrastatud 1899 ja standarditud 1962, kuid endiselt on erakasutuses palju vaheldust. Kiri ei märgi toone.

I. Põhimärgid

		1	2	3	4	5	6	7
1	.	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
2	ˊ	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
3	η̃	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
4	h-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
5	h̃-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
6	w-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
7	w̃-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
8	p-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
9	b-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
10	ɓ-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
11	mɓ-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
12	kp-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
13	kp̃-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
14	mgb-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
15	gb-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
16	gb̃-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
17	f-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
18	v-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
19	t-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
20	th-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
21	d-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
22	dh-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
23	l-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
24	r-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
25	d̃-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
26	nd̃-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
27	s-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
28	sh-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
29	z-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
30	zh-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙
31	ch-	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙	⊙

32	j-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
33	nj-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
34	y-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
35	k-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
36	k̃-							
37	ŋg-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
38	ŋg̃-							
39	g-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
40	g̃-							
41	m-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
42	n-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
43	ny-	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ	ᵛ
	-e							
	-i							
	-a							
	-o							
	-u							
	-ɔ							
	-ɛ							

II. Muud märgid

1	ᵛ	silbilõpu- <i>ŋg</i>
2	=	silbivokaali pikendaja (latinisatsioonis kirjutatakse vokaal topelt). Vahel märgitakse pikka vokaali ka <i>h</i> -algulise silbiga, milles sama vokaal, nt ᵛᵛ → <i>taha</i> [táá].
3	^	koma
4	*	punkt
5	**	hüüumärk
6	ᵛ	küsimärk
7	ξ	logogramm <i>feŋg</i> 'asi'
8	ᵛ	logogramm <i>faa</i> 'surema, tapma'

III. Numbrid (ei ole kasutuses)

ᵛ 0, | 1, ᵛ 2, ᵛ 3, ᵛ 4, ᵛ 5, ᵛ 6, ᵛ 7, ᵛ 8, ᵛ 9.

Latinisatsioonivariandid

ᵛ = b, ch = c, d = d, dh = ð, ε = e, ŋ = n, ny = n, ɔ = o, th = θ.

Hääldus

ᵛ [b], **ch** [tʃ]~[c], **d** [d], **dh** [ð], **j** [dʒ]~[ʒ], **ny** [n], **sh** [ʃ], **th** [θ], **y** [j], **zh** [ʒ].

Allikad

1. *Vai syllabary*. — Wikipedia, en.wikipedia.org, 2012-10-14.
2. *Vai syllabary*. — Omniglot, <http://www.omniglot.com/writing/vai.htm>, 2012-10-14.
3. *Vai writing*. — Florian Coulmas, *The Blackwell Encyclopedia of Writing Systems*. Blackwell Publishing 1999, p. 537–539.
4. J. V. Singler. *Scripts of West Africa*. — *The World's Writing Systems*. Oxford University Press 1996, p. 593–598.